

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

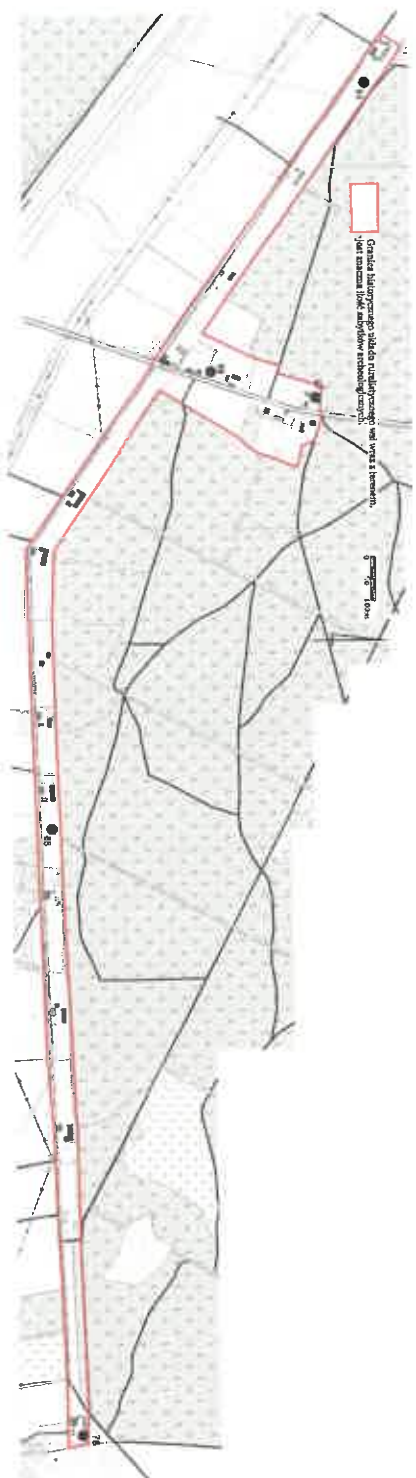
BARTKÓW

1. Nazwa
**Historyczny układ ruralistyczny wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków
archeologicznych**

2. Czas powstania

pradzieje, 1785, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **GÓRKOWSKI**

Gmina **WĄSOSZ**

6. Współrzędne geograficzne

51°30'58"N 16°46'27"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

Poprzednie nazwy miejscowości : 1785 r. - Bartkerek; 1845 r., 1891 r., 1912 r. - Bartkerei 1785 r. - Bartkerek; 1845 r., 1891 r., 1912 r. - Bartkerei; 1932 r., 1939 r - Buchenwalde, 1932 r., 1939 r - Buchenwalde.

Historia wsi i dóbr: W 1785 r. Bartków jest wsią książęcą. Zamieszkuje ją 67 osób, w tym 8 ogrodników i 2 chatupników. W 1845 r. właścicielem miejscowości jest książę brunszwicko-oleśnicki. Znajdują się tam 23 budynki mieszkalne na 23 posesjach, stępor olejowy i leśnictwo. Wśród 160 mieszkańców jest 1 katolik, 3 rzemieślników, 11 handlarzy. W 1891 r. Bartków stanowi majątek o powierzchni 1045 ha, w tym 26 ha pól, 976 ha lasu, 14 ha pastwisk. Podobnie jest w 1912 r. i w 1937 r.

Niewielka wieś przydrożna z zarysowanymi początkami układu wielodrożnego powstałego w oparciu o sieć krzyżujących się przecznice drogi głównej. Zabudowa luźno rozmieszczona po obu stronach dróg składa się z niewielkich obejmę gospodarskich w typie zagrodowym. Przy północnym skraju wsi pozostałości dawnej leśniczówki. Na północ od wsi po zachodniej stronie drogi na Białe Błoto zdewastowany teren dawnego cmentarza z pozostałościami drzewostanu.

Stanowiska archeologiczne:

- 2/64/71-26 ślad osadnictwa- kultura łużycka/ pradzieje.
- 4/66/71-26 ślad osadnictwa- pradzieje.
- 6/68/71-26 ślad osadnictwa- pradzieje.
- 10/78/71-26 osada- średniowiecze.
- 1/87/71-26 ślad osadnictwa- średniowiecze.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona terenu dawnego cmentarza ewangelickiego.

Bibliografia:

- Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, woj. wrocławskie, red. J. Pokora, M. Zlat, t. IV, Oleśnica, Bierutów i okolice, Warszawa 1983
- Johann Georg Knie, Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuss. Provinz Schlesien : nebst beigefügter Nachweisung von der Eintheilung des Landes nach den Bezirken der drei königlichen Regierungen, den darin enthaltenen Fürstenthümern und Kreisen, mit Angabe des Flächeninhaltes, der mittlern Erhebung über die Meeresfläche, der Bewohner, Gebäude, des Viehstandes usw. - 2. verm. u. verb. Aufl., Breslau 1845
- Hans Lutsch, Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien , Bd. 2., Die Kunstdenkmäler der Landkreise des Reg.-Bezirks Breslau, Breslau 1889
- Romuald M. Luczyński, Losy rezydencji dolnośląskich w latach 1945-1991, Wrocław 2010
- Rospond S., Bork H., Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, Warszawa-Wrocław 1970, t.1, t.2, Warszawa-Wrocław 1985,
- Die Rittergüter und selbständigen Gutsbezirke in der Provinz Schlesien, Breslau 1870.
- Schlesisches Giter-Adressbuch, Breslau 1886, 1891, 1894, 1902, 1905, 1909, 1912, 1917, 1921, 1926, 1930.

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.